

15. INTERNATIONALER KONGRESS RENOVABIS *Ländliche Räume im Umbruch. Herausforderungen in Mittel- und Osteuropa*

Протођакон Зоран Андрић

У Фрајзингу, столици Минхенско-фрајзиншке надбискупције, одржан је у периоду од 1. до 3. септембра 15. међународни конгрес римокатоличке фондације „Реновабис“ на тему *Аграрни простор у преображају: загади у Средњој и Источној Европи*. У фокусу дискусије су биле структуралне промене које такви процеси преображаја животне средине имају на живот и веру становништва.

Иницијална идеја се састојала од објашњења феномена који је револуционарна 1989. година проузроковала у привредно-политичком преображају Средње и Источне Европе. Депопулација села и аграрног простора има тешке и несагледиве социолошко-културне последице, које су, мора се признати, општи пратни феномен индустријализације. Она је добила само нову политичку динамику након пада Берлинског зида као симбола комунистичке власти и његове

идеолошке планске привреде. То је проузроковало и велике демографске измене у структури становништва, то јест у тежњи ка урбанизацији – са једне стране – и масовном исељавању („бекству са земље“ – *Landflucht*, што је масовна појава у 20. и 21. веку), као и накнадно откриће аграрног простора и повратка на село односно у природу („*Rétour à la nature*“ – J. J. Rousseau), са друге. Овај феномен се уочава у вези са тзв. еколошким пројектима и у најновије време са тзв. обновљивом енергијом (*Erneuerbaren Energie* – *Renewable Energy*) у вишеструким пројектима у Западној Европи, који би могли бити пример и на подручју Средње и Источне Европе. Динамика индустријализације је принуђивала на мобилност, а привредна и индустријска експанзија на нове капацитете радне снаге: ово је водило ка масовној тежњи руралним пределима. Поразни исход те појаве састојао се у депопулацији села.

Опустела села и угашена огњишта имају дубоке религиозне, моралне и психолошке последице. Одрасла популација зарад радног места мигрира у урбане центре, превасходно у метрополе, а на селу остају старији и деца, што радикално мења демографску пирамиду. Миграција са села ка граду/метрополи разбија и породичне структуре и фамилијарну заједницу, што за последицу има дубоке преломе у практиковању

вере. Ово проузрокује многе сукобе унутар породица – конфликте, разводе бракова итд. Децу не васпитавају родитељи, већ су она поверена члановима породице: структура фамилија је тиме неповратно преиначена.

Тој тенденцији се ни данас не назире крај, и поред стратегијских подухвата да се индустријски чворови из руралних предела преместе у аграрне, односно приближе на разумно одстојање, како би се избегло „бекство са села“. Но ни ово није дало ефикасне плодове. Константовано је да тај феномен нема једну димензију, већ да је на сваком подручју другачији на „специфичан начин“. Но ипак се уочава једна заједничка црта – тежња да се некадашњи аграрни простор преобрази у места одмора и рекреације, што води ка новим преображајима оригиналног сеоског, аграрног простора. Аграрни простор стоји у непосредном односу са руралним, те тај спрег и каузалитет ваља свагда имати на уму. Пољопривредни сектор је до сада био допуна руралном. О томе које и какве стратегије ваља применити у тој дилеми, расправљало се у контексту националних разлика и специфичности. Свему овоме глобализација светске привреде доприноси не у позитивном већ у негативном смислу. Отуда је пледирано за политику кохезије градског и сеоског подручја и снагу промена које истичу из отвореног дијалога. Овај феномен има и

религијске консеквенце, посебно у области пастирског богословља и праксе. О томе је на различитим примерима дискутовано у радним секцијама.

Тродневни рад конгреса је био структурисан на следећи начин:

1. септембра, првога дана конгреса, скуп је отворио Стефан Дартман, SJ, који је и нови председавајући „Реновабиса“. Градоначелник Фрајзинга Дитер Талхаммер, бискуп Герхард Фајге из Магдебурга и др Герхард Албрехт из Фрајзинга су произнели своја поздравна слова односно увели учеснике у материју овог конгреса.

У саопштењима о ситуацији у појединим земљама говорили су:

- Андраш Конч, Будимпешта („Ситуација у Мађарској“)
- Тереза Кудива, Ополе („Ситуација у Пољској“)
- др Анте Лубурић, Мостар („Ситуација у Босни и Херцеговини“)

У поподневном раду конгреса прочитани су реферати:

- др Филип Качмаерк, члан европског парламента у Бриселу – „Основе и перспективе европске политике регионалних подручја“
- Алојз Глик, председник Централног комитета немачких католика – „Аграрни простор у преображају: од индустријализације до глобализације“

2. септембра, рад конгреса је настављен читањем реферата проф. др Томаса Глаубена, са

Лајбницевог Института за аграрни развој у Средњој и Источној Европи, под насловом „Структуралне промене у аграрним пределима Источне Европе“.

Кореферате су поднели:

- Лариса Калачевскаја, Суми („Ситуација у Украјини“)
- Арам Аристакесиан, Тисдорф („Ситуација у Јерменији“)

Након ових кореферата уследила је дискусија у пленуму.

Поподневни рад конгреса је протекао у пет радних секција.

3. септембар, трећи дан конгреса, настављен је предавањем бискупа Јержи Мазура из Елка са темом: „Како Црква реагује на структуралне промене у аграрним срединама?“. У завршној дискусији конгреса учествовали су бискуп Јержи Мазур, Дагмар Денкер из Фулде, сестра Маргарет Хутинг из Лвова, др Михаел Кун из Брисела и свештеник Јирген Шилинг (ЕКД), из Хановера.

Завршно слово произнео је председавајући фондације „Реновабис“, Стефан Дартман, SJ.

Закључујући рад скупа, у завршном слову конгреса Дартман је наговестио и тему наредног, 16. међународног конгреса „Реновабиса“ у Фрајзингу, који ће се односити на питање „Нове Евангелизације“ у духу тзв. *Aggioranmento* праксе, који ће бити одржан од 30.8. до 1.9.2012. године.

У раду 15. конгреса „Реновабиса“ учествовао је 331 делегат. Од тога је у раду конгреса учествовало и 19 римокатоличких бискупа и надбискупа.

Учешће делегата из православних земаља било је минимално. У тродневном раду конгреса, мимо потписника, учествовао је и г. протођакон Радомир Ракић, пензионисани професор Православног богословског факултета у Београду.

□

ПРИКАЗИ

Peter Gemeinhardt (прир.): *Athanasius Handbuch*

Mohr Siebeck, Tübingen 2011

578 стр. ; 23 cm

ISBN: 978-3161500787

Приручник о Св. Атанасију Великому (†373) представља укрштање различитих перспектива интерпретације живота, дела и потоњег утицаја овог светитеља на целокупну хришћанску мисао.

Више од тридесет аутора, специјалиста за питања патристике, политичке и социјалне историје раног хришћанства и културног контекста деловања Св. Атанасија Великог аналитички испитују